

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

53-1

BRNO 2012

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 53
Volume 53

Číslo 1
Issue 1

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttkay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Jiří Juchelka, Soňa Klanicová, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová,
Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Executive Editors, Typography

Alice Del Maschio

Software
Software

Adobe InDesign CS5

Fotografie na obálce
Cover Photography

Prusiek, lok. 25. Hrob č. 22, zlato (viz obr. 6. na str. 78)

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Královopolská 147
612 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@arub.cz
Internet: <http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html>

Tisk
Print

Azu design s.r.o.
Bayerova 805/40
602 00 Brno

ISSN 1211-7250
MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně
Vydáno v Brně roku 2012
Náklad 400 ks

Časopis je na seznamu neinpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.
Copyright ©2012 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. and the authors.

turní vrstvě bylo zaznamenáno i několik kolmým zdobených zlomků pohárů kultury zvoncovitých pohárů.

Marek Kalábek

Resumé

Olomouc (Kataster Nemilany, Bez. Olomouc). Kožušanská Straže. MBK, TBK (?) und Glockenbecherkultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

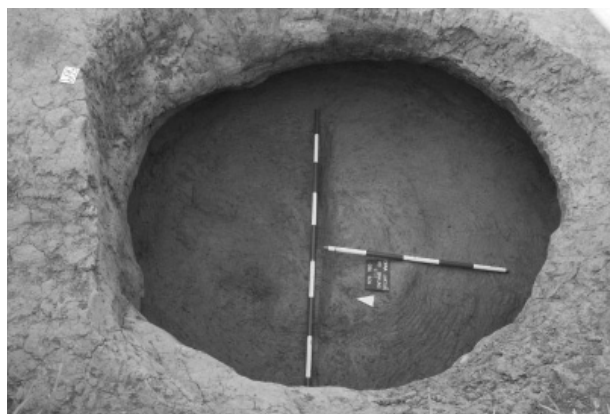
OPAVA (K. Ú. JAKTAŘ, OKR. OPAVA)

Intravilán. MMK (HLS). Sídliště. Záchraný výzkum.

Podnětem pro zahájení záchraného archeologického výzkumu na parcele 2734/6 v Opavě - Jaktarži (č. akce NPÚ 1/11) bylo narušení několika sídlištních jam při hloubení základových pasů pro novostavbu rodinného domu v dubnu 2011. Další objekty byly zkoumány v ploše po skrývce polní cesty k pozemku v souvislosti se zástavbou (p. č. 2665, 2666, 2667, 2668, 2670, č. akce NPÚ 88/11) a výstavbou dalšího, částečně do svahu zapuštěného rodinného domu na sousední parcele 2734/7. Nově objevené polykulturní sídliště se nachází na mírném jižním svahu nad říčkou Jaktarkou, jejíž koryto lemuje komunikace Jaktarž - Zlatníky. Lze ji identifikovat v mapě MZ 1:10000, list 25-32-13, v souřadnicích 465:27 mm od Z a J sekční čáry v nadmořské výšce cca 273 m n.m. Geologické podloží tvoří sprašová návěť, kterou převrstvuje ornice mocná 0,4 až 0,6 m. Jižní část svahu je narušena do terénu zaříznutou úvozovou cestou.

Celkově bylo prozkoumáno více než 35 zahloubených objektů. Keramický materiál se podařilo vyzvednout z výplní zhruba poloviny z nich, přičemž v několika rozměrných hruškovitých zásobních jamách se vyskytly pouze malé atypické, použitým materiálem eneolitické zlomky. Čtyři sídlištní objekty (dvě zásobní jámy a dva menší hliníky) můžeme na základě nalezené keramiky (fragменты mis na nože a hrncovitých nádob s typickou plastickou výzdobou) přiřadit kultuře s moravskou malovanou keramikou, resp. její mladší fázi (srovnej Janák 1991, 97-109). Sedm objektů zásobní funkce a tři hliníky datujeme do období kultury lužických popelnicových (viz kap. Doba bronzová). Jeden ze zahloubených útvarů zhruba kosočtverečného půdorysu se zaoblenými rohy a vypálenými stěnami je možno interpretovat jako topeň, jehož nejbližší analogie shledáváme v przeworské kultuře (Žychliński 2008, 345-388). Datace vyzvednuté keramiky je však z důvodu vysokého stupně deformace žarem obtížná. Řada deseti nedatovatelných sloupových jam byla bohužel nalezená při vnějším východním okraji skryté plochy, a tak nedovoluje zrekonstruovat případné rozměry a charakter nadzemní stavby. Prozatím nelze stanovit ani rozsah a hranice sídliště.

Pavla Skalická

Obr. 8. Opava-Jaktarž. Zásobní jáma.

Abb. 8. Opava-Jaktarž. Vorratsgrube.

Literatura

Janák, V. 1991: Severovýchodní vlivy v Horním Slezsku v časném a starém eneolitu. *Časopis Slezského muzea* B/40, 97-109.

Žychliński, D. 2008: Giecz i Cieśle – osady ludności kultury przeworskiej z okresu wędrówek ludów w Wielkopolsce. In: E. Droberjar, B. Komoróczy, D. Vachútová (eds.): *Barbarská sídliště. Chronologické, ekonomické a historické aspekty jejich vývoje ve světle nových archeologických výzkumů (Archeologie Barbarů 2007)*. Spisy Archeologického ústavu AV ČR Brno 37. Brno, 345-388.

Resumé

Opava (Kataster Jaktarž, Bez. Opava). Bauter Teil der Gemeinde. Lengyelkultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

OTICE (K. Ú. RYBNÍČKY, OKR. OPAVA)

„Na pánském“ (parcela č. 786/8). HLS. Sídliště. Záchraný archeologický výzkum.

Lokalita je situována na východním okraji obce v trati „Na pánském“ v blízkosti kóty 262 m n. m. Nachází se na levobřeží řeky Moravice cca 1000 m od jejího toku a na pravobřeží Hvozdnice cca 900 m od jejího toku v téměř rovinném terénu.

Lokalita je známá od roku 2008, kdy na sousedních parcelách č. 760/3, 760/4 a 808 bylo v rámci záchraného výzkumu staveniště průmyslového areálu identifikováno celkem 22 zahloubených objektů lengyelké kultury (Malík 2009, 273). Druhá rozsáhlejší archeologická akce zde proběhla na konci roku 2009 a v jarních měsících roku 2010 v souvislosti s výstavbou skladovací haly a příjezdové komunikace. Při ní bylo zkoumáno cca 50 zahloubených objektů, 178 kúlových jamek a cca 7 pravidelných úzkých lineárních objektů, z nichž některé tvořily půdorysy dvou sloupových chat.

V září roku 2011 proběhl na katastru obce Otice – Rybníčky další záchraný archeologický výzkum vyvo-

laný výstavbou skladovací haly fy. Semix PLUSO s. r. o. Při něm bylo v místě zachyceno pokračování osady lidu hornoslezské lengyelské skupiny. Zkoumáno bylo 55 kůlových jamek, které bohužel netvořily žádný jednoznačně prokazatelný půdorys a 23 zahloubených objektů. Jednalo se o monokulturní lokalitu datovanou na podkladě rozboru keramického materiálu do IV. fáze hornoslezské lengyelské skupiny.

Jiří Juchelka

Literatura

Malík, P. 2009: Otice (okr. Opava). *Přehled výzkumů* 50, 273.

Resumé

Otice (Kataster Rybníčky, Bez. Opava). „Na panském“. Oberschlesischen Gruppe der Lengyel-Kultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

PODOLÍ (OKR. BRNO-VENKOV)

„Čtvrtě“. KŠK. Kostrový hrob. Záchranný výzkum.

V roce 2011 proběhla plánovaná liniová akce mezi obcemi Podolí a Mokrou-Horákovem. Katastry obou obcí prořaly rýhy dálkového optického kabelu šlapanické firmy VIVO CONNECTION, spol. s r. o., které potvrdily archeologická naleziště hned v několika polních tratích.

Pozdnímu eneolitu náležel kostrový pohřeb z období kultury se šňůrovou keramikou (obr. 9), uložený v kvadratické jámě, který prořala rýha v trati „Čtvrtě“ poblíž drobného remízku mezi areálem bývalého JZD a novou domovní zástavbou na sv. okraji obce (přibližně GPS: 49°11'40.93"S, 16°44'0.49"V). Výbavu pohřbeného tvořila retušovaná čepel a měděné šídlo, v keramických přídavicích byla zastoupena amfora a mísa.

Petr Kos

Obr. 9. Podolí. Kostrový hrob kultury se šňůrovou keramikou.

Abb. 9. Podolí. Skelettgrab der Schnurkeramik.

Resumé

Podolí (Bez. Brno-venkov). „Čtvrtě“. Schnurkeramik. Skelettgrab. Rettungsgrabung.

POPŮVKY (OKR. BRNO-VENKOV)

„Panské nivy“ (parcela č. 681/22, 681/1, 681/17). Neolit/eneolit. Sídliště. Záchranný výzkum.

Na základě smlouvy o dílo mezi objednatelem HUTIRA – BRNO, s.r.o. a Ústavem archeologické památkové péče v Brně v.v.i. byl ve dnech 3.5. – 30.9. 2011 proveden záchranný archeologický výzkum v extravilánu obce Popůvky (ZM ČR 1:10 000, list 24-34-03, kolem bodu 115:240 mm od Z:J s. č.). Trať se rozkládá na poli jižně od silnice č. 602 Brno – Rosice, mezi benzínovou stanicí Shell a areálem firmy MOTIP DUPLI, kde v minulosti proběhla celá řada záchranných akcí (Bálek 1997; Přichystal 2002; Vitula 1997–1998).

Výzkum doložil na skrývané ploše celkem 17 archeologických objektů. Do pravěkého období (obecně zemědělský pravěk) lze zařadit jednu větší a čtyři jámy kůlové. Jejich dataci lze spojit pravděpodobně s obdobím neolitu nebo eneolitu, což by mohlo být v souladu s poznatky učiněnými na sousedních plochách. Během snímání ornice nebyly na zkoumané ploše zjištěny ani nejmenší náznaky kulturní vrstvy, která by mohla naznačovat dlouhodobější osídlení.

Petr Kos

Literatura

Bálek, M. 1998: *Popůvky 1997, Skladový areál MOTIP, č. akce 80/97*. Nálezová zpráva ÚAPP Brno, č. j. 28/98.

Přichystal, M. 2002: *Popůvky „Pod Šípem“, č. akce 131/02*. Nálezová zpráva ÚAPP Brno, č. j. 37/03.

Vitula, P. 1999: *Popůvky 1994. Přehled výzkumů* 40 (1997–1998), 199.

Resumé

Popůvky (Bez. Brno-venkov). „Panské nivy“. Neolitikum/Äneolithikum. Siedlung. Rettungsgrabung.

PRUSINOVICE (OKR. KROMĚŘÍŽ)

„Dolní odomče“. MMK. Kulturní vrstva. Záchranný výzkum.

Výzkum vyvolaný opravou produktovodu na trase Klobouky - Loukov zachytil po obou březích potoka Kozrálka na katastru obce Prusinovice pozůstatky pravěkého osídlení (viz kapitoly Doba bronzová a Doba železná). Jednalo se o výkopy pro vady, v nichž byly zachyceny kulturní vrstvy a zahloubené objekty. Zkoumané výkopy pro vady (sondy) byly položeny východně od obce, asi 100 m JV od nároží zemědělského družstva na úpatí svahu trati Dolní odomče. Dokumentovány byly vady – sondy S1 (9×4m), S2 (13×3,4m) a S4 (7,6×5m). Sonda S3 byla vyhloubena za účelem ověření datování